

Sygn. akt **IV Ka 682/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący sędzia Sądu Okręgowego Mirosław Kędziński

Protokolant Olga Szałapska

przy udziale Marty Dydyszko-Lewickiej - prokuratora Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz-Południe w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 1 sierpnia 2019 r.

sprawy **S. W.** c. J. i D. ur. (...) w A.

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 15 kwietnia 2019 r. sygn. akt IX K 1044/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zwalnia oskarżoną od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i jego wydatkami obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt **IV Ka 682/19**

UZASADNIENIE

S. W. oskarżona została o to, że :

I. w lutym i marcu 2009r. w B., działając wspólnie i w porozumieniu z M. B., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła Towarzystwo (...) S.A. oraz (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że podczas zgłoszenia szkody komunikacyjnej nr (...) wprowadziła w błąd pracowników (...) S.A., podając nieprawdziwe okoliczności kolizji drogowej, z których wynikało, że zdarzenie miało miejsce 28 stycznia 2009r. w B. u zbiegu ulic (...), pomimo że uszkodzenia biorących w nim udział samochodów (...) nr rej.(...) i „A. (...)” nr rej. (...) nie powstały w trakcie kolizji tych pojazdów w okolicznościach deklarowanych przez S. W. i M. B., doprowadzając w ten sposób do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia Auto Casco w kwocie 8.972,36 na szkodę (...) S.A. a ponadto 28 stycznia 2009r. w odręcznie napisanym oświadczeniu, które 3 lutego 2009r. zostało złożone w (...) S.A. oraz 10 lutego 2009r. w druku „oświadczenie uczestnika wypadku/kolizji/innego zdarzenia”, które zostało złożone w (...) S.A. dnia 12 lutego 2009r. potwierdziła fakt zaistnienia i okoliczności tej kolizji, wprowadzając w ten sposób w błąd pracowników (...) S.A. co do posiadania tytułu prawnego do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC sprawcy, co doprowadziło do wypłaty w dniu 13 marca 2009r. przez (...) S.A. odszkodowania w kwocie 4.820,77 zł na rzecz (...) Sp. z o.o. ; tj. przestępstwa z art.286§1 kk;

II. w styczniu 2009r. w B., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadziła (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że podczas zgłoszenia szkody komunikacyjnej wprowadziła

w błąd pracowników tej firmy ubezpieczeniowej, podając nieprawdziwe okoliczności kolizji drogowej, z których wynikało, że zdarzenie miało miejsce 12 grudnia 2008r. w B. na rondzie (...) z udziałem pojazdów (...) nr rej. (...) i (...) nr rej. (...) i że w kierowanym przez nią samochodzie marki (...) nr rej. (...) uszkodzeniu uległy : metalowa belka zderzaka przedniego, amortyzator przedni lewy i reflektor prawy, po czym wykaz tych uszkodzeń przedłożyła łącznie z tymi, które powstały w związku z kolizją w dniu 15 sierpnia 2008r. z udziałem pojazdów (...) nr rej. (...) i (...) nr rej. (...), które jednak nie zostały naprawione, lecz przedstawione ponownie w (...) S.A. jako powstałe w trakcie kolizji z samochodem marki (...) nr rej. (...) z dnia 12 grudnia 2008r. i doprowadziła do wypłaty na jej rzecz odszkodowania w kwocie 4.658,09 zł, tj. o czyn z art.286§1 kk;

III. w dniu 22 lipca 2009r. oraz 22 marca 2010r. w B., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że podczas zgłoszenia szkody komunikacyjnej, wprowadziła w błąd pracowników tej firmy ubezpieczeniowej co do posiadania tytułu prawnego do wypłaty odszkodowania z ubezpieczenia OC sprawcy, podając nieprawdziwe okoliczności kolizji drogowej, z których wynikało, że zdarzenie miało miejsce 29 maja 2009r. w B. u zbiegu ulic (...) z udziałem pojazdów (...) nr rej. (...) i nr rej. (...), po czym wykaz uszkodzeń powstałych w jej samochodzie (...) w wyniku tej kolizji przedłożyła łącznie z uszkodzeniami co najmniej okładziny zderzaka przedniego, błotnika przedniego prawego oraz drzwi prawych, które powstały w związku z kolizją 28 stycznia 2009r. z udziałem pojazdów (...) nr rej.(...) i „A. (...)” nr rej. (...), które jednak nie zostały naprawione lub wymienione, lecz przedstawione ponownie w towarzystwie (...) S.A. jako powstałe w trakcie kolizji z samochodem marki (...) nr rej. (...) z dnia 29 maja 2009r. i doprowadziła do wypłaty na jej rzecz odszkodowania w łącznej kwocie 16.153,50 zł, tj. o czyn z art.286§1 kk.

Wyrokiem z 15 kwietnia 2019r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w sprawie IV K 1044/17 uznał oskarżoną S. W. za winną popełnienia zarzucanych jej czynów, z tym ustaleniem, iż działała ona w krótkich odstępach czasu i w podobny sposób, tj. za winną ciągu występków z art.286§1 kk w zw. z art.4§1 kk i za to w myśl art.91§1 kk oraz na podstawie art.286§1 kk w zw. z art.4§1 kk wymierzył jej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art.69§1 kk i art.70§1 pkt 1 kk w zw. z art.4§1 kk warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres 2 lat tytułem próby; na podstawie art.33§2 kk w zw. z art.4§1 kk wymierzył oskarżonej na karę 50 stawek dziennych grzywny, przyjmując jedną stawkę w wysokości 20 zł; zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 380 zł tytułem opłaty i obciążył ją wydatkami poniesionymi w sprawie w $\frac{3}{4}$ części.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonej, zaskarżając go w całości.

Na podstawie art.427§2 i 438 pkt 3 i 4 kpk powyższemu wyrokowi zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę wyroku poprzez uznanie, że osk. S. W. działała samodzielnie jako organizator przypisanych jej przestępstw i w następstwie tego nieuznanie czynów zarzucanych oskarżonej w pkt 1-3 za wypadek mniejszej wagi i w konsekwencji rażącą niewspółmierność kary orzeczonej w wyroku w wymiarze 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 2 lat próby i karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 zł każda, podczas gdy okoliczności popełnienia przedmiotowego przestępstwa wskazują, iż oskarżona działała jako wykonawca poleceń innej ustalonej osoby i w konsekwencji wymierzenie jej kary rażąco surowej.

Na podstawie art.437§1 kpk wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez uznanie przedmiotowego występku za wypadek mniejszej wagi i wymierzenie oskarżonej kary grzywny wskazanej w art.283§3 kk.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W przekonaniu Sądu odwoławczego, Sąd I instancji nie popełnił żadnego z zarzucanych uchybień i w sposób trafny rozstrzygnął o winie i karze oskarżonej.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując następnie zgodnej z wszelkimi wymogami i zasadami procesowymi, rzetelnej i prawidłowej oceny całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Wskazał jakie fakty uznał za dowiedzione, na czym opierał poszczególne ustalenia a następnie z dokonanych ustaleń wyprowadził prawidłowe wnioski. Pozostają one w zgodzie z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego. Przy czym, przedmiotem rozważań sądu meriti były także te okoliczności, które stanowią istotę wniesionej apelacji. Sąd odwoławczy dzieląc argumentację zawartą w rzeczonym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, pragnie się do niej odwołać, nie dostrzegając w związku z tym konieczności ponownego jej szczegółowego przytoczenia.

Uzasadnienie Sądu w pełni poddawało się kontroli instancyjnej, pozwalając zorientować się w sposobie rozumowania i argumentowania sądu pierwszej instancji, zwłaszcza w zakresie ustalonej podstawy faktycznej orzeczenia, uwzględniającej wszystkie istotne okoliczności ujawnione na rozprawie i wpływające na przekonanie sądu w tym względzie. Dokument ów daje wyczerpującą i logiczną odpowiedź na pytanie, dlaczego właśnie taki, a nie inny wyrok został wydany.

Wbrew twierdzeniom skarżących, Sąd I instancji nie dokonał błędnych ustaleń faktycznych we wskazanym zakresie.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych może zostać uznany za słuszny tylko wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania oraz wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, bądź jest rezultatem oceny obciążonej nieuprawnioną dowolnością. Zarzut taki nie może się sprowadzać do zwykłej polemiki z ustaleniami sądu, lecz do wykazania jakich mianowicie konkretnych uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd w ocenie zebranego materiału dowodowego. Możliwość zaś przeciwstawienia ustaleniom sądu orzekającego odmiennego poglądu nie może prowadzić do wniosku o dokonaniu przez sąd błędu w ustaleniach faktycznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 1975r USNPG 1975/9/84; także wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 1975r, OSNKW 1976/2/64).

Apelujący temu zadaniu nie sprostał. obrońca w swym środku odwoławczym podjął jedynie głośną polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu a quo, nie wskazując z jakich to powodów sąd ów miał w sposób nieuprawniony dać wiarę zeznaniom określonych świadków a w szczególności A. S. a nie dać wiary wyjaśnieniom oskarżonej, które miałyby przeczyć przyjętym ustaleniom. Dywagacje apelującego w kwestii podrzędnej roli oskarżonej w popełnianych przestępstwach, bycia pod przemożnym wpływem A. S., w świetle realiów niniejszej sprawy oraz całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie mają charakter całkowicie dowolny, a ich wnioski nie są uprawnione. Zebrane dowody nie dają podstaw do tego rodzaju supozycji.

Sąd I instancji wnikliwie przeanalizował bowiem wszystkie dowody przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonej, żadnego dowodu nie pominął i wyciągnął z nich logiczne wnioski.

Ocena zebranych w sprawie dowodów, a więc wyjaśnień oskarżonej, zeznań świadków, opinii biegłych i dokumentów dokonana została przez Sąd Rejonowy z należytą starannością i wnikliwością, nie zawiera błędów natury logicznej, jest zgodna ze wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, pozostaje więc pod ochroną art.7 kpk. W szczególności Sąd I instancji szczegółowo zeznania A. S. złożone w toku całego postępowania rozważył, przy czym przedmiotem rozważań tego Sądu były także te okoliczności, które stanowią istotę wniesionej apelacji.

W szczególności z zeznań A. S. nie wynika by to on był rzeczywistym sprawcą przestępstw popełnionych przez S. W., wynika natomiast z nich jednoznacznie sprawstwo i wina oskarżonej za popełnione przestępstwa.

Nie sposób też podzielić argumentacji obrońcy, iżby młody wiek oskarżonej był sam przez się wskazówką, że „pozostawała całkowicie pod wpływem starszego od siebie mężczyzny, który nią manipulował” i to on przy użyciu jej wyłudzał odszkodowania.

Sama oskarżona, jakkolwiek eksponuje udział w przestępstwach A. S., to jednak nie kwestionuje także swojego sprawstwa. Przyznała przecież fakt podpisywania dokumentów, sporządzania dokumentacji związanej z kolizjami, to że pieniądze wpływały na jej konto.

Finalnie należy tylko stwierdzić, że oczywiście choć nie można wykluczyć udziału A. S. w popełnianiu przypisanych S. W. przestępstw, a przynajmniej jego wiedzy o nich czy akceptacji dla tego typu działań, to jednak zebrane dowody nie dają podstaw do przyjęcia podrzędnej, marginalnej roli w ich popełnieniu oskarżonej S. W..

Skoro nie sposób przyjąć, że oskarżona nie działała samodzielnie, tym samym nie można przyjąć, że jej działanie nosiło znamiona wypadku mniejszej wagi przewidzianego treścią art. 286 § 3 k.k.

Pomijając logikę apelacji łączącej tego rodzaju kwalifikację z podrzędną rolą jaką oskarżona odgrywała w popełnianych przestępstwach stwierdzić należy, że jej działanie w realiach niniejszej sprawy nie nosiło znamion wypadku mniejszej wagi przewidzianego treścią art. 286 § 3 k.k.

Aby móc przyjąć, iż w grę wchodzi „wypadek mniejszej wagi”, o którym mowa w art. 286 § 3 k.k., muszą zachodzić wyjątkowe okoliczności uzasadnione zarówno elementami podmiotowymi, jak i przedmiotowymi. Przyjęcie bowiem wypadku mniejszej wagi w rozumieniu tego przepisu zachodzi wtedy, gdy ładunek strony przedmiotowej i podmiotowej wyraża się łagodniejszym splotem okoliczności – w jakich doszło do tego przestępstwa i znacznie odbiega od surowych kryteriów przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. Spośród znamion przedmiotowych istotne znaczenie mają zwłaszcza: sposób działania sprawcy, rodzaj dobra, w które godzi, charakter i rozmiar szkody wyrządzonej, miejsce i okoliczności popełnienia przestępstwa itp. Znamiona podmiotowe, to przede wszystkim stopień zawinienia oraz motywacja i cel działania sprawcy. Dopiero jeżeli rozpoznanie znamion czynu ujawni występowanie istotnych elementów łagodzących, zarówno przedmiotowych, jak i podmiotowych, to wówczas dany czyn zakwalifikować należy jako wypadek mniejszej wagi, a nie jako podstawowy typ przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy miał pełne podstawy do zakwalifikowania czynu S. W. jako typu podstawowego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

Z uwagi na fakt, że apelacja obrońcy oskarżonej skierowana była także co do orzeczenia o karze, Sąd Okręgowy rozważał też zasadność kar wymierzonych oskarżonej, uznając, iż kara 10 miesięcy pozbawienia wolności nie może być uznana za rażąco niewspółmiernie surową w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk.

Otóż zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić w sposób zasadny w sytuacji, kiedy wymierzona kara –jakkolwiek mieszcząca się w granicach ustawowego zagrożenia – nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy. Innymi słowy, zarzut taki można podnosić, gdy w odczuciu społecznym kara taka byłaby karą niesprawiedliwą.

Zatem „rażąca niewspółmierność kary” o jakiej traktuje treść art. 438 pkt 4 kpk zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną, a tą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary wskazanych w art. 53 kk i 54 § 1 kk oraz zasad wymiaru kary ukształtowanych ugruntowaną praktyką orzecniczą. Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę w ocenach wymiaru kary, ale różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną można by nazwać, także w potocznym znaczeniu tego słowa „rażąco niewspółmierną”, to jest w stopniu nie dającym się zaakceptować.

Rażąca niewspółmierność kary zachodzi również wówczas, kiedy kara za przypisane przestępstwo nie uwzględnia należycie stopnia jego społecznej szkodliwości oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych jakie ma ona osiągnąć wobec skazanego. Oczywiście przy tym pozostaje, iż w każdym wypadku sąd

winien baczyć aby całokształt represji karnej nie przekraczał stopnia winy (tzn. by nie wymierzono kary ponad winę sprawcy, chociażby przemawiały za tym potrzeby prewencji indywidualnej i ogólnej).

Sąd I instancji przeprowadził wszelkie te dowody, które leżały u podstaw rozstrzygnięcia w przedmiocie wymiaru kary zasadniczej względem oskarżonej, a swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił.

Sąd odwoławczy stanowisko to podziela.

Niewątpliwie bowiem ustalone okoliczności przedmiotowe i podmiotowe przypisanych oskarżonej czynów, a także prezentowane przez wymienioną właściwości i warunki osobiste powodują że niepodobna jest skutecznie wywodzić, że wymierzona oskarżonej kara razi surowością. Jakikolwiek łagodzenie wymierzonej kary nie znajduje należytego oparcia pośród zasad i dyrektyw wymiaru kary określonych w treści art.53 kk.

Rozstrzygając w tej materii Sąd Rejonowy należycie ocenił fakt uprzedniej karalności tej oskarżonej.

Zdaniem Sądu Okręgowego zachowanie A. B. na przestrzeni ostatnich lat nie wykazuje, by zrozumiała ona naganność dotychczasowego postępowania oraz że stosowane wobec niej w przeszłości wolnościowe środki karne nie okazały się na tyle skuteczne, aby oskarżona uświadomiła sobie skutki i konsekwencje związane z wejściem w konflikt z prawem.

W konsekwencji nie ma uzasadnienia obecnie wymierzenie jej kary najłagodniejszego rodzaju(kary grzywny), w sytuacji gdy poprzednio orzekane kary nie wywołały u oskarżonej pozytywnej refleksji.

Nie bez znaczenia jest, że orzekając karę sąd uwzględnia też potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Chodzi tu o wpływ, jaki orzeczone kary powinny wywrzeć w kierunku ugruntowania w społeczeństwie prawidłowych ocen prawnych i stosownego do tych ocen postępowania, o potwierdzenie przekonania, że w walce z przestępczością zwycięża praworządność, a sprawcy są sprawiedliwie karani. Wpływ ten oznacza, iż kara powinna wywierać przede wszystkim na środowisko sprawcy, ale też na środowisko pokrzywdzonego, aby ugruntować świadomość, iż ten kto w przestępczy sposób narusza dobra, zostanie sprawiedliwie ukarany.

Kara jest przecież ważnym środkiem zwalczania przestępczości.

Wymierzona w niniejszej sprawie kara powyższe kryteria spełnia.

Tym samym brak jest jakichkolwiek racjonalnych przesłanek do uznania, iżby orzeczenie Sądu meriti wymagało korekty przez Sąd Odwoławczy.

Konsekwencją powyższego stanowiska Sądu Odwoławczego jest nieuwzględnienie apelacji obrońcy w zakresie wymierzenia S. W. samoistnej kary grzywny.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono po myśli art.636§1 kpk w zw. z art.624§1 kpk, mając na uwadze aktualną sytuację majątkową i rodzinną oskarżonej.